

היכל המשפט

גיליון 2 – אייר תשפ"ג

היכל המעשה ~

מתוך שיעורי הפרקטיקה של רבני בית הדין שליט"א

שביתה בעבודה בשל המחאה המשפטית – שכירות פועלים

עובד שהחליט לשבות בשל הרעת תנאים ■ מעביד שאינו מעלה שכר של אחד העובדים בעוד שאת שכר שאר העובדים העלה האם זו עילה לשביתה מצד העובד ■ מה לגבי שאר העובדים שמזדהים איתו, האם יכולים גם הם לשבות ■ עובד שמזדהה באופן אישי עם המחאה כנגד הרפורמה המשפטית האם יכול לשבות.

בשנים האחרונות אנו עדים יותר ויותר לתופעות של התאגדויות עובדים, ומידי תקופה מצטרפים עוד ועוד ענפי מסחר שונים להתאגדויות העובדים, אם במסגרת פרטית או בהתאגדות כללית עם שאר ענפי המסחר, גם סוגי עסקים שבעבר לא היו התאגדויות עובדים כמו גנים

בתי ספר ועוד, הרי שבתקופה האחרונה ניתן למנות ענפי מסחר בודדים, או עסקים מועטים שאין בהם התאגדות עובדים. מטרת ההתאגדות היא למנף את כוחם של העובדים כנגד הנהלת החברה, לשמור ולקדם את זכויות העובדים, איגוד העובדים הינו למעשה הכלי האפקטיבי ביותר להגן על זכויותיהם של העובדים, שהרי אינו דומה בקשת עובד אחד לדרישת כלל העובדים, וברגע שמגיעה דרישה מטעם ועד העובדים להעלאת שכר או להטבה כזו או אחרת, אין הרבה ברירה בידי הנהלת החברה שלא להיענות לדרישת הוועד, מאחר שבאפשרותם להשבית את העבודה בחברה מה שיביא להפסדים מרובים להנהלה, גם לפטר עובד סורר יקשה על הנהלת החברה באופן שישנה התאגדות עובדים מסודרת, שאם הנהלת ועד העובדים תחליט שפיטוריו אינם מוצדקים, הרי שבאפשרותם להכריז על סכסוך עבודה שיביא להשבתת פעילות החברה.

סעיף 33 לחוק הסכמים קיבוציים קובע כי 'לכל עובד הזכות לפעול למען התארגנות עובדים בועד עובדים ובארגון

עובדים, להיות חבר בועד עובדים ובארגון עובדים ולפעול במסגרתם... מעביד לא יפטר עובד, לא ירע תנאי עבודה של עובד, ולא יימנע מקבלה של אדם לעבודה, בשל אחד מאלה'.

התפתחות זו באופן כללי בחיי המסחר המודרניים, וכניסתה לתוככי החברה החרדית, מעלה שאלות רבות ודיוניים הלכתיים באשר לתוקפה של התארגנות כזו מבחינה הלכתית, האם לוועד עובדים יש סמכות הלכתית כלשהו, האם מותר לוועד העובדים להכריז על סכסוך עבודה או שביתה שיש בה בכדי היוק של ממש להנהלת החברה.

ומה דינו של העובד, האם באופו שהוכרז שביתה על ידי הוועד מותר לו לשבות, או שאסור לו.

השאלות והדיונים בזה רבים הם וכמובן שלא דומה מקרה אחד למשנהו.

השאלה הבסיסית היא מתחילה באופן שהמעביד מרע את תנאי העבודה של העובד, האם בשל כך

הצגת העניין

- דבר העורך.
- היכל המעשה
- מתוך כותלי בית הדין.
- מהנעשה והנשמע.
- שו"ת ע"י רבני בית הדין.
- שואל כעניין.
- מכתבים למערכת

דבר האורח ~

עוד לא יבש הדין מהדפסת גיליון הבכורה, שזכה ועלה על שולחן מלכים, גדולי הפוסקים, ששמחו והתרגשו כאחת למראה הדברים, ובמשך דקות ארוכות הקדישו מזמנם לקרוא ולעמוד על דיוקם של דברים.

הדיינים היושבים על מדין הביעו את התפעלותם, והרחיבו בחשיבות הרבה לתת דגש דווקא על העניינים הפרקטיים הנוגעים למעשה, שיש בהם לתת חומר למחשבה אף לפני תלמידי החכמים.

גדולי ישראל העומדים על המשמר ומלווים את פעילות 'היכל המשפט' שרואים ערך עליון להכשיר את הדור הבא של עולם הדיינות שיהיה מצוי בפרטי המציאות למצות עומק הדין, הרחיבו בחשיבות לימוד חושן משפט הלכה למעשה, וציטטו את דברי הפנים יפות (פרשת משפטים) 'ומה שהזהירו בזה במצות הדינים יותר משאר מצות מפני שאחז"ל בגמ' ב"ב (קעה:) אמר רבי ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות שאין לך מקצוע בתורה יותר מהן והם כמעין הנובע, ענינו שכולם הם בדרך החכמה והשכל ונלמדים בדמיונם זה מזה, מה שאינו בשאר המצות, כמו שאחז"ל (חולין מח:) אין מודמין בטריפות וכו'.

וכבר כתב מרן החזו"א (אמונה וביטחון פ"ג) על דברי ר"י סלנטר שכתב כי העיקר שברפאות תחלואי הנפש האלו הוא העיון בהלכה הדק היטב בכל פרטי סעיפיה עד שישרישו בקרבנו אהבת הדין במוחלט וכת' החזו"א 'הנה מבואר בדבריו ז"ל כי בהשתדלות כללית בקנייני היראה לא מצא עדיין את העיקר והעיקר חסר בנפשו אם לא למד ולא עמל בעיון ההלכה בחושן המשפט.

אל מעלת כבוד הדיינים החשובים השלום והברכה

אני מנהל מקווה שכונתי במקום מגורי ומטבע הדברים ישנם שלוש סוגי מחירים מחיר חד פעמי בעלות של 10 ₪ כניסה, מחיר עם כרטיסיית פעימות שבו רוכש כל המעוניין סך כנסיות מסויים שנטען בכרטיס בעלות של 7 ₪ לכל כניסה, ויש מנוי חודשי בעלות של 100 ₪ לחודש שבזה המחיר הרבה יותר זול לכניסה תלוי במספר ימי החודש.

לאחרונה שמתני לב שישנם שתי שכנים שמשתמשים בכרטיס מנוי חודשי אחד, כלומר שהם מתחלקים ביניהם בימים וכל אחד מהם הולך שלוש פעמים בשבוע, וכך יוצא שהם נהנים ממחיר מופחת במקום לקנות כרטיס פעימות.

כשהערתני להם על כך הם טענו שזו זכותם המלאה, ומאחר והם רכשו מנוי חודשי הרי שהם יכולים ללכת כל החודש למקווה ובאפשרותם להעביר את הזכות הזו הלאה מאחד לשני, אני לעומת זאת טענתי שהכרטיס מיועד לאדם אחד בלבד ולא לכמה אנשים, שאם לא כן ירכוש אדם מספר מנויים חודשיים ויתחיל למכור כניסות לבודדים.

אני מוכן לוותר להם על כל התקופה שהם עשו שלא כדין לטענתי, אך אני רוצה לדרוש מהם שיפסיקו השאלה היא האם הצדק איתם, או איתי.

תשובת הרבנים

אם אתה הבעלים של המקווה, הרי שבסמכותך לקבוע את הנהלים, וברצונך לאפשר להם את הדבר, וברצונך למנוע מהם זאת, והכל תלוי בהחלטה שלך.

אך אם אתה לא הבעלים ורק מנהל את המקום, אם יש מדיניות קבועה לבעל המקום הרי שעל פיו ישק דבר אך אם אין לו מדיניות בעניין, יש לבדוק את המנהג בזה.

המשך בעמוד 3

מותר לעובד לשבות ממלאכתו, ולהזיק בכך את המעביד, כמובן שיש הרבה מקום לדיון מה נחשב להרעת תנאים.

בדיון שהתקיים לאחרונה בבית הדין תבע עובד את המעביד על הרעת תנאים, ובכירור העובדות התברר כי לאחרונה הכניס מנכ"ל החברה מנהל עבודה חדש שעושה את עבודתו נאמנה, אך העובדים שהתרגלו עד היום לעבוד לפי הקצב שלהם ותפוקת העבודה הייתה בהתאם למצב רוחם, רואים בהכנסת מנהל העבודה כהרעת תנאים, שהרי כעת צריכים הם לעבוד לפי הספקים.

ואם מדובר בתביעה להעלאת שכר, הרי ששונה הדיון, כי מאיזה טעם נתיר לעובד לחזור בו בשל טענה שרוצה הוא לשנות את תנאי העבודה.

פעמים רבות מכריח ועד העובדים את כלל העובדים לשבות בשל הרעת תנאים לאחד העובדים, ובפרט כאשר מדובר בארגון עובדים כללי דורשים מכלל העובדים במשק לשבות בשל המלחמה על שכרם של הרופאים או המורים וכיוצ"ב, וכאן הרי ודאי שאין זה עניינו האישי של העובד הספציפי.

במסכת בבא מציעא (י.) מבואר כי פועל יכול לחזור בו אפי' בחצי היום, והטעם מבואר דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא עבדים לעבדים, ומבואר

אמנות לארבע

אף אתה הקהה את שיניו

ראשית ישי"כ על הגיליון הנפלא והאיכותי, בגיליון הקודם במדור שו"ת עם רבני בית הדין, הובאה שאלתו של אדם מחוצף שאינו ציית דינא, ואם לא די בזאת ברוב חוצפתו כי עזה, דורש הוא משכנו להיות ציית דינא, בבחינת הרצחת וגם ירשת.

אני לא נכנס לשיקולי הרבנים אך לעניות דעתי אסור לתת לאנשים שכאלו במה, ועוד להיות להם משיב כהלכה, על אנשים כגון דא נאמר ואף אתה הקהה את שיניו.

א. זייבלד

תגובת המערכת

הרבה צדדים יש לכאן ולכאן, ובכל אופן תמיד אנו צריכים לדון כל אדם לכף זכות, ואדרבה המציאות הוכיחה שדווקא ההתייחסות לשאלה באופן הראוי הביאה את השואל לשמוע את דעתנו גם בהתנהגותו מול שכינו וברוך ה' הדברים הסתדרו על הצד היותר טוב לשביעות רצון כל הצדדים.

ארבעה צריכים להודות

זכות עצומה נפלה בחלקי להימנות על תלמידי 'היכל המשפט', וברוך ה' בימים אלו סיימתי את לימוד הלכות ריבית הלכה למעשה, וכעת אני מתכוון בסילודין לקראת המבחן הגדול המעשי שיערך בעז"ה.

מעל במה חשובה זו ברצוני להביע את הערכת העצומה לרבנים החשובים, העושים מלאכתם בהצנע לכת, ועושים ככל יכולתם להצלחת התלמידים.

לו היו שואלים אותי לפני כחצי שנה האם הדבר אפשרי לא הייתי מאמין על עצמי שאוכל להגיע למקום זה, וכיום ברוך ה' ניתן לומר שבסיעתא דשמיא מעל הטבע, עברתי את המכשול הראשון.

אני מרגיש שממש עברתי קריאת ים סוף פרטית, ומעבר לקניין ההלכות שקניתי ברוב עמל ויגיעה, אני חש שקיבלתי מתנה נוספת את האפשרות להכיר ביכולת שלי להצליח ולהגיע להישגים.

אחד התלמידים מקבוצת השימוש בבני ברק

מדור מעשי

בראשית דברי אפתח בשבח המגיע לגיליון זה, אשר למרות שאני כבר לומר חושן משפט קרוב ל12 שנה, עדיין אני רואה בו תועלת עצומה.

רציתי להציע לעורכי העלון להוסיף לעלון מיוחד זה מדור עיוני אשר בו יובאו בפני הלומדים שאלה מעשית עם מראי מקומות רלוונטיים, והעונים יוכלו להרכיב לבד את התשובה, לאחר העיון במראי מקומות והדימוי מילתא למילתא.

לענ"ד יש בזה תועלת עצומה, לפחות לאנשים כמוני שביודעי ומכירי קאמינא שלמרות שכבר עברנו על רוב מניין ובניין של חו"מ אנו עדיין חשים פחד לנתח שאלות לבד אליבא דהלכתא, ואנו צריכים את ההכוונה לכך, ולכן למדור שכזה יש מעלה גדולה ובידה לכוון את הלומדים ומעצימה את הכושר העצמי שפוחד לצאת.

מ.י איזנבך ירושלים

תגובת המערכת

תודה על ההצעה הנפלאה, קצת קשה במסגרת מצומצמת שכזו להביא דיונים ארוכים עם מראי מקומות, מה עוד שמדור שכזה על מנת שיביא תועלת מצריך מערך רבנים שיבדוק את כלל תשובות השולחים שלפי הנראה רק ילך ויגבר עם הפצת הגיליון בקרב שוחרי עולם המשפט.

אך בכל אופן במסגרת השימוש המעשי מובאים בפני הרבנים עבודות מעשיות עם מראי מקומות כמעט מידי שבוע, ואכן ניכר בחוש התועלת, גם לדיינים שכבר יושבים על מדין זה כמה שנים.

שלמה וחיים תובעים את חברת התיווך על מנת שזו האחרונה תחזיר להם את דמי התיווך בשל ביטול מקח.

מקרה הנידון

בתחילת חודש אלול שכרה הנהלת רשת הגנים מבנה שימש עבורם כגן לילדי השכונה, ההסכם נחתם בין שלמה מנהל רשת הגנים (להלן השוכר) לבין חיים בעל המבנה (להלן המשכיר), כשהעסקא נהלה על ידי חברת תיווך מקומית.

כאמור בתחילת חודש אלול נחתם הסכם מחייב לשכירות המבנה שאמור לשמש כגן ילדים למשך שנתיים ימים בסך של 7500 ₪ לחודש, עם אפשרות הארכה לעוד שנתיים, בכפוף למחיר השוק.

הצדדים שילמו כל אחד סך 10000 ₪ דמי תיווך.

בשעת חתימת ההסכם התקיימו עבודות שיפוץ למבנה ישן כששני הצדדים היו מודעים לעובדה זו, אך בעל המבנה חזר והצהיר כי העניין יסתיים עד לאחר החגים והכל יבוא על מקומו בשלום והוא אחראי לכך, בשל העדר ברירה אחרת הסכים השוכר לחתום על הסכם השכירות בתקווה שניתן יהיה לנהל אורח חיים נורמאלי למרות השיפוץ במקום.

למעשה העבודה נמשכה גם לאחר החגים ולא היה נראה איזה סיום באופק מה גם שכשאר החלה עונת הגשמים חדרו מים אל תוך מבנה הגן מה שלא אפשר להמשיך לנהל סדר יום סביר במבנה זה.

הצדדים הגיעו להבנות ביניהם וביטלו את החוזה, בטענת מקח טעות, כאשר הסיכום ביניהם שהשוכר ישלם למשכיר עלות מינימאלית על השימוש במבנה עד אשר ימצא מקום חלופי.

כאשר פנו לחברת התיווך בבקשה לקבל את כספם בחזרה בשל ביטול ההסכם נתקלו בסירוב מצדם.

התביעה

שלמה וחיים יחדיו תובעים את חברת התיווך ואת המתווך באופן אישי על מנת שאלו יחזירו להם את כספם, אשר שולם עבור תיווך המבנה ומאחר והעסקא בטילה הרי שאין מקום לתשלום זה ומשכך דורשים הם את כספם בחזרה.

טענת הנתבע

הנתבע טוען לעומתם כי מאחר ושני הצדדים היו מודעים לעובדה שבמבנה הסמוך מתקיימים שיפוץ, וכי עניין שבשיגרה הוא השיפוץ נמשכים מעבר למצופה, ומשכך אם בחרו לבטל את

החוזה אין זה אשמתו כלל ואין כאן ביטול למפרע אלא ביטול חדש, ולכן הוא לא אמור להחזיר תשלום התיווך.

בנוסף טוען המתווך שאף לו יהי שנאמר שיש כאן ביטול מקח הרי ודאי שזה באשמת המשכיר שהבטיח לשוכר כי העבודות יסתיימו עד לחגים ועל דעת כן נחתם ההסכם, ואם כן על המשכיר לפצות את השוכר על הוצאות התיווך שהוציא על פיו.

ההכרעה – עדיין לא הייתה הכרעה בתיק

בית הדין שלח שמאים לבדוק את איכות המבנה והאם אכן היה כאן טענת מקח טעות או ביטול מקח.

אך לפי הנראה כעת מהעובדות לכאורה צדקו טענות המתווך והוצאות התיווך שהוצאו על ידי השוכר הם על פי הבטחת המשכיר על כך שהשיפוץ יסתיימו בזמן.

וגם באופן שאין זה בשליטתו, ומן הסתם לא הסתמך השוכר במאת האחוזים על דבריו, הרי שמאחר ומטבע הדברים שיפוץ יכלול להיסחב יותר מהמצופה, הרי שלא היה על המשכיר להסכים לביטול החוזה, ואם עשה כן הרי שוויתר בזה על זכותו, ואין לכך כל קשר לפעולת התיווך.

המשך היכל המעשה

כי מצד ההלכה יכול כל שכיר לחזור בו באמצע העבודה, ולכן באופן שאין הפסד לבעל הבית, זכותו של העובד להפסיק את עבודתו בכל טענה שהיא, בין אם הטענה מוצדקת או שאינה מוצדקת, ומקבל את שכרו על הימים בהם עבד וכן נפסק להלכה חושן משפט (ש"ל, ג), אלא שהמעסיק לא יהיה חייב לקבל אותו בחזרה לעבודה לאחר מכן, מאחר והוא חזר בו מהסיכום ביניהם. באופן שיש למעביד הפסד אסור לעובד לחזור בו מעבודתו ומחוייב הוא לסיים את עבודתו לפי מה שסיכם עם בעל הבית. כמבואר בשו"ע (שם סעיף ה).

אלא שכאן יש מקום נוסף לעיון שהרי העובד טוען שהוא לא חוזר בו מעבודתו, אלא רק יוצא הוא לפסק זמן כאיום על המעביד והשאלה בזה אם כעין זה נחשב לחזרה או לא.

בציין אליעזר (ח"ב סי' כג) כתב שבאם ישנו מנהג ברור בהעסקת פועלים, והמעביד חורג מהמקובל, באופן שכזה אם נתקבל על דעת רוב בני העיר שיכולים העובדים לשבות הרי שזהו כלי לגיטימי ומותר לעובד לשבות כשהמעביד אינו עומד במנהג המדינה, ואין זה נחשב לחזרה, אך באופנים שאין מנהג ברור וכל אחד פועל לפי כללים אחרים הרי שאין לעובד רשות לשבות מעבודתו, ואם שבת הרי שיש כאן דין חזרה.

ובאג"מ (ח"מ סי' נח נט) כת' דאם הוועד הוא מוסכם, יכולים אף להשבות על רצונם בהעלאת שכר, ולא רק באי קיום ההסכם או הרעת תנאים.

בפתחי חושן (שכירות פרק ז הערה כד) משמע קצת לאסור. ויעויין עוד בשו"ת יחו"ד (ח"ד עמ' רמו)

ומכל מקום השבתה בשל חילוקי דעות שאינם קשורים בהסכם העסקת הפועלים לכאורה אין לה שום הצדקה ואסור לשבות, ואם שבת הרי הוא כחוזר בו.

אסף כהן

לרבני היכל המשפט

בהיותי צעיר לימים, וכדרכם של בחורים ביצעתי מספר מעשי קונדס כנגד מלמדים בחיידר, יחד עם מספר חברים מהכיתה.

אני מפרסם את הדברים בכדי שיהיה זה לי גם ככפרה על מעשי, באחד המקרים היה זה בערב פורים הזמנו מספר ילדים שתי מגשי פיצה לכתובת של המלמד שלנו, כמובן שהמלמד סירב לקבל את הפיצה בטענה שהוא כלל לא הזמין, ולמחרת בכיתה דיבר על חומרת העניין.

בזמנו העניין עבר לסדר היום והדבר נשכח, כיום לאחר שכבר הגעתי לגיל המצוות נזכרתי בסיפור, ותוהה אני כיצד צריך אני לנהוג על מנת לכפר על מעשי, מצד דיני חושן משפט, והשאלה שלי מתחלקת לשתי היבטים.

א. האם צריכים אנו לשלם על מגשי הפיצה שהזמנו, האם יש מקום לחוש

שאולי הוא לא הצליח למכור אותם למישהו אחר, מאחר ומדובר היה בסוף היום, או שאין צורך כלל לחוש לכך, וגם אם יש צורך לחוש, אולי אפשר שאין זה נחשב להיזק מאחר והוא יכול להשתמש בזה בעצמו או כל שימוש אחר, האם כולם צריכים לשלם או רק מי שהזמין בפועל, יצויין שאחד המשתתפים היה כבר בגיל מצוות, אך לא הוא הזמין בפועל.

ב. בדרך כלל מה שמקובל שהמשלוח עבור הפיצה הוא בחינם, השאלה כאן

היא מאחר ובסוף לא לקחנו את הפיצה האם צריך לשלם עבור המשלוח, והאם יש הבדל אם המשלוח מקבל את שכרו לפי כתובת שאז היו הוצאות לבעל הבית או שהוא מקבל את שכרו לפי שעה שאז יש רק את עלויות הדלק באופן שהאופנוע של בעל הבית.

על הצד שצריך לשלם, האם אני יכול לשלם בהבלעה שאני יקנה מגש וישלם עליו פעמיים /או שאני יאכל במקום ויחסוך להם משלוח.

תשובות למדור זה ניתן לשלוח במייל המערכת (ולצייין עבור שואל בעניין)

heychalhamishpat@gmail.com

המתח היה ניכר על פני הרבנים החשובים לקראת המבחן, כל זאת לאחר חזרה אינטנסיבית בליילות ובימים על חומר הלימודים, חזרה על סיכום שיעורי הפרקטיקה שמשלימה את הלימוד העיוני בשולחן ערוך ונושאי כליו, לאחר חצי שנה בה עברו הרבנים מסע ארוך ומרתק בהכרת העולם הפיננסי.

את השלב הראשון של המבחן פתחו הרבנים במבחן מסכם על כל הלכות ריבית מהראשונים ועד לפסיקה הלכה למעשה, כשיעור ההצלחה במבחנים אלו היה ממעל המשווער.

בשלב השני יעברו הרבנים מבחן מעשי, מתוך מגוון השאלות המגיעות לקו בית ההוראה. מגוון השאלות מתוך השטח המעשי המגיעות לקו המשפט מציב את הרבנים בפני המציאות האמיתית, בעולם המעשה, עם עובדות איתם

ונתקלים אנשים נשים וטף בחיי היום יום, מכיוונים שונים וסיטואציות שונות.

לאחר מכן יעלו הרבנים לשלב השלישי של המבחנים אל פסגת ההצלחה במבחנים מקיפים אצל גדולי הרבנים והדיינים.

רבני הארגון אינם מוותרים על קוצו של יוד, בכל מה שקשור לרמת הידיעה של הרבנים, ולמרות שימת הדגש על החלק הפרקטי והמעשי, התביעה מהם בידיעת ההלכה על בוריה לא פוחתת.

וכעת לאחר השלב הראשוני העבודה המאומצת הוכחה כמשתלמת ומועילה, גדולי ישראל זוכים לראות בסיפוק רב את חלומם מתגשם, הנה קם לו דור של רבנים ודיינים שידם רב להם בש"ס ופוסקים ויש להם בקיאות גם בעולם המעשה.

כאמור בימים אלו נערכים חברי הקבוצה שסיימו את הלכות ריבית לקראת השלב השני, אשר מצד אחד הוא מרתק יותר אך מצד שני הוא מחייב יותר, כאן כל טעות יכולה להיות מעותי במתן התשובה, מספר מרכיבים ישנם במבחן שכזה, ראשית כל רב נבחן על כושר הבנת השואל, בנוסף ניתן להתרשם מכושר הניתוח של הדברים, מהדימוי מילתא למילתא.

ואחרון חביב פסיקת הלכה דבר דבור על אופן, באופן רהוט שיובן על השואל, יהי רצון שחפץ ה' בידם יצלח.

לאחר השקעה בלימוד רציני ומקיף של כל הלכות ריבית, במסגרת השימוש המעשי של 'היכל המשפט' זכו חברי הקבוצה בבני ברק לעמוד בכור המבחן המסכם.

בשעה טובה ולאחר חצי שנה של לימוד מקיף ויסודי הכולל שיעורי פרקטיקה עבודות מעשיות שאלות לחזרה ומבחני סיכום, זכו חברי הקבוצה בבני ברק שהיו הנחשונים להצטרף ללגיטו של מלך למעצמת המשפט של היכל המשפט, לקצור את פרי עמלם וליהנות מיגיע כפיהם, ולעמוד בשלב הראשוני של המבחנים על הלכות ריבית.

חלק ניכר מהרבנים העידו על עצמם כי מעולם לא זכו למתיקות התורה כמו בתקופת החזרות החוזרות ונשנות לקראת שלב ראשון של המבחנים.

לא נדיר היה לראות אברך שמעולם לא הצטיין בשקידת התורה, לא מצליח לעצור את עצמו מלחזור ולשנון, ובשעת לילה מאוחרת במקום ללכת לישון פשוט היה פותח את השולחן ערוך ושוב חוזר ומשנון, מוציא את השאלות לחזרה ובוחן את עצמו שוב ושוב.

הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות בשורה טובה לשוחרי עולם המשפט

בימים אלו נפתחה ההרשמה לקבוצות השימוש המעשי להכשרת מוצי"ם ובוררים, בדיני ממונות שעל ידי בית ההוראה ומרכז הבוררות היכל המשפט בנשיאות הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבוים וגדולי הדיינים שליט"א

שיעורים מיוחדים ומרתקים בהנעשה בבית הדין

על ידי הגאון רבי צבי ברורמן שליט"א

ועוד מגדולי הדיינים

שיעורים בפקרטיקה המעשית מתוך עולם בית הדין

על ידי הרב מיכאל חיים רוטמן שליט"א

ועוד מומחים כל אחד בתחומו

דגש על נושאים אקטואליים

פרקטיקה בשו"ע חו"מ חלק ג' והלכות ריבית - מצגות מתוך עולם בתי הדין - תמ"א 38, טאבו משותף, רכוש משותף, סדרי דין, חברות בע"מ, מניות והשקעות בשוק ההון וקרנות פנסיה, נזקי שכנים, צוואות וירושות, בניה ונדל"ן, - עריכת חוזים, - ניהול דינוי בוררות

השיעורים יתקיימו אחת לשבוע למשך שנתיים • חומר עיוני ומסכם • עבודה מעשית בתיקי דיונים • מצגות מתוך עולם בתי הדין • בסיום המחזור ולפי החלטת הרבנים ישובצו הלומדים כרבנים ובוררים בבית הדין ובית ההוראה היכל המשפט ויוכתרו בכתר תעודת 'דין ידין' על רוב שו"ע חו"מ • ותעודת 'יורה יורה' על הלכות ריבית על ידי גדולי הדיינים בדורינו